

Autor:	Miroslav Březina
Vedoucí práce:	Ing. arch. Lukáš Ležatka, Ph.D.
Konzultant:	doc. Ing. Karel Šuhajda, Ph.D.
Ateliér:	Obnova památek
Téma práce:	Obnova městských lázní v Malých Svatoňovicích
Ročník/semestr/rok:	3./letní/2019-20

OBSAH

Esej na téma „Přístup architekta k památkám“

Průvodní zpráva

Situace širších vztahů

Situace místa stavby

Provozní schéma

Půdorys 1 NP

Půdorys 1 NP - Výkres stavebních změn

Půdorys 2 NP

Půdorys 2 NP - Výkres stavebních změn

Půdorys 3 NP

Půdorys 3 NP - Výkres stavebních změn

Řez, Výkres stavebních změn

Pohled od Severu, Výkres stavebních změn

Pohled od Jihu, Výkres stavebních změn

Pohled od Vývodu, Výkres stavebních změn

Pohled od západu, Výkres stavebních změn

Architektonický detail

Fotografie modelu

Vizualizace

Esej na téma: „Přístup architekta k památkám“

Úvod

Špatný stav historické památky je zapříčiněn ztrátou potřeby stavby, nepohodlností stavby (stěhování šlechty z hradů do zámků), technickým pokrokem, zastaralostí, poničením vandalismem, válkami, absencí údržby nebo nesprávným užíváním (např. čtyřicetileté leté období komunismu), stárnutím materiálu, zvětváním materiálu, přírodními pohromami apod. Nejlepším řešením tohoto stavu je předcházení poničení objektu a pravidelná údržba. Pokud je již památka ve špatném stavu, následuje obnova památky. Architekt je málokdy žádán k řešení obnov a oprav historických objektů, což je, podle mě, škoda.

Přístup architekta k památkám by se měl řídit pěti hlavními zásadami:

1. Šetrnost
 - v praxi bývají přeceňovány poruchy památky (např. trhliny mnohdy tvoří dilatační spáru)
2. Respektování vývoje vrstevnatosti
 - respektovat tu nejzachovalejší vrstvu
3. Bedlivé a diferencované rozlišování hodnot
 - posuzovat kvalitu vrstvy
4. Věrohodné ztvárnění a celistvá prezentace objektu
 - maximální uplatnění originálu
 - cena stáří – měla by se zachovat původní patina
 - věrohodné provedení obnovené části – použití stejných technik a materiálů, tradiční doplňky
 - stavební celek
5. Kontextuální přístup
 - použitá architektura musí obstát v čase
 - respektovat i urbanistický kontext (např. střešní krajinu, použité materiály, velikost objektu atd.)

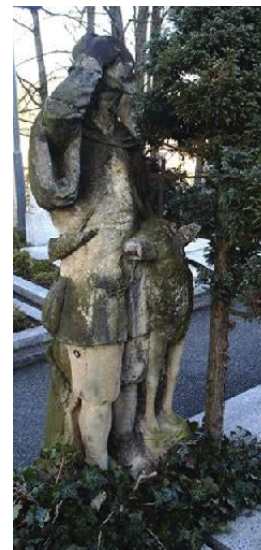
Důležitou součástí obnovy památky je, podle mého názoru, i následné využití a potřeba budovy, také správné zvolení funkčního využití. Těžko se budeme po generaci starat o dům, který nikdy nepoužívá nebo kde je zvolena zbytečná funkce.

Další věcí je, hlavně u uměleckých děl, udržet duchovní přínos. Nepovedeným příkladem může být nepatřičné zastřešení sochy Poustevníka v lese v Kuksu, kde vyprchává duchovní přínos. (viz obr. 1)

Některé památky jsou možná předurčeny k předání svého poselství a postupnému zániku. Další otázkou je, zda mají být památky „násilně vytrhávány“ ze svého místa původu a určení a zasazovány do nepatřičného prostředí, kde ztrácejí na významu. (viz obr. 2)

Špatné příklady obnovy památek

Špatným příkladem je současná „obnova“, či spíše ničení pískovcových soch, na kterých roste lišejník či mech (možná kvůli absenci jakékoli údržby), kdy se sochy natrou nějakou směsí, která prý má připomínat pískovec. (viz obr. 3 a 4) Tímto zásahem se zakryjí detaily sochy a zakryje původní materiál. Tato směs mnohdy nedosahuje kvality pískovce a degraduje. Lepší varianta by mohla být očištění sochy a doplnění chybějících částí pískovcovými doplňky. Dalším příkladem je poslední obnova kostela sv. Jakuba v Brně, kdy byl znehodnocen celý interiér. Byly zde natřeny průsvitným nátěrem všechny kamenné části a klenební žebra dokonce neprůsvitným nátěrem. (viz obr. 5, 6) Podobným způsobem byl obarven interiér hradní kaple na Špilberku. (viz obr. 7)

zdroje:

<https://www.tripadvisor.cz/LocationPhotoDirectLink -g274714-d8416284-i148715413-Church of St James-Brno South Moravian Region Moravia.html>

<https://www.fotoaparar.cz/fotogalerie/fotografie/434024/>

<https://www.ngprague.cz/exposition-detail/krasne-madony/>

PRŮVODNÍ ZPRÁVA

Vymezení a účel stavby

Název stavby:	Dům u lékařů
Místo stavby:	Malé svatoňovice
Okres:	Trutnov
Kraj:	Královéhradecký
Vlastník objektu:	Obec Malé Svatoňovice
Katastrální území:	Malé Svatoňovice [690562]

Historie

První písemné zmínky o Malých Svatoňovicích pochází z roku 1709. Nachází se zde kdysi významné poutní místo, o kterém jsou písemné zmínky ještě z dřívější doby. Je spojováno s léčivým pramenem. Od roku 1715 dochází k prvním uzdravením. V roce 1731 se začala v Malých Svatoňovicích stavit poutní kostel, který měla nahradit lidovou dřevěnou kapličku a o 6 let později zde vznikla dřevěná budova vodoléčebných lázní a následně i stavba hostince. V polovině 19. století zde procesí poutníků čítala až dva tisíce věřících. V té době byl založen Mariánský sad ve svahu nad kostelem a v něm vystavěna Křížová cesta, Boží hrob a kapličky s malířskou výzdobou s tematikou sedmi radostí Panny Marie. Poutní místo Malé Svatoňovice je zmiňováno také v knize Babička od Boženy Němcové. Od nepaměti jsou Malé Svatoňovice spojovány také s těžbou uhlí. V druhé polovině 19. zde byla postavena železnice, slévárny, strojírny a první briketárny u nás. V roce 1890 se v Malých Svatoňovicích v Domě u lékařů narodil světoznámý spisovatel Karel Čapek. Jeho rodina tady bydlela v té době a otec zde pracoval jako venkovský lékař. V roce 1923 byla dokončena stavba Jiráskovy školy. Roku 1930 vyhořela část obce a o pár měsíců později i lázně. K jejich obnově došlo v roce 1936 zároveň s otevřením nového koupaliště. V roce 1946 v Domě u lékařů vzniklo Muzeum bratří Čapků. Od poloviny 20. století byly zestátněny lesy, doly i půda, jenž byla posléze soustředěna do velkého zemědělského družstva, lázně i náboženské aktivity zcela upadaly. Dolování v Malých Svatoňovicích končí roku 1990. Od té doby se rozvoj soustředil na soukromé podnikání a živost, v menší míře se obnovuje i náboženský život, včetně tradice studánky.

Urbanistické řešení

Dům je umístěn na náměstí Karla Čapka po celé jeho jižní straně na jeho nejnižším místě. Tvoří protiváhu k poutnímu kostelu Sedmiradostné Panny Marie, který je naopak v jeho nejvyšší poloze. Hlavní vstup a vjezd na náměstí byl v minulosti z podjezdu našeho zadaného domu, v dnešní době podjezd je pro vozovou dopravu nevyhovující a hlavní vstup a vjezd na náměstí se nachází spíše v jeho jihozápadním rohu, kde se nachází hlavní příjezdová komunikace - ulice 17. listopadu. Dále na náměstí ústí další dvě ulice. Ze severu Schejbalova, která vede kolem kostela dále do obytné zástavby, Mariánského sadu, křížové cesty a dále do hor a do bývalých uhelných dolů, již v současnosti turisticky atraktivních míst. Z východu do náměstí ústí úzká ulice 9. května vedoucí do obytné části obce. Tyto komunikace rozdělují náměstí na tři části – předprostor kostela, předprostor domu U lékařů a třetí malou část, kde se v současnosti nejvíce akumuluji zaparkovaná auta. Zástavbu tvoří částečně blokové domy částečně městského charakteru. Jinak všude v obci jsou naopak převážně solitéry. Domy jsou v současnosti opouštěny a jsou málo udržovány. Náměstí má proluku po vyhořelých dvou domech v třicátých letech, která nežádoucím způsobem otevírá náměstí. Náměstí v současnosti podle mého názoru neslouží pro potřeby obyvatel a nezastává očekávané funkce.

Mým návrhem je oživit předprostor domu U lékařů, kde navrhuji stromy a v přízemí domu restauraci s venkovním posezením, ruším zde současné parkoviště. Zachovávám pouze několik parkovacích míst na náměstí a doplňuji kapacitu návrhem parkovacích míst za domem u Lékařů a zvláště pro farníky navrhuji možnost parkovat nad kostelem před farou. Ponechávám čistý a velký předprostor u kostela pro konání akcí spojených s poutním místem. Zachovávám a rozšiřuji v domě funkce pro veřejnost. Navrhuji zástavbu proluky po domech, které shořely v minulém století a navrhuji zde bytový dům, ordinaci praktického lékaře, potraviny a Muzeum bratří Čapků.

Architektonické a dispoziční řešení

Dům má dvě křídla do půdorysu L, výškově posunuty zhruba o metr. Obě mají tři podlaží. Tato křídla vzájemně oddělují, abych zachoval v obou částech bezbariérovost. V každém navrhuji po jednom výtahu. V nižším jižním křídle odstraňuji funkci Muzea bratří Čapků a přesouvám na vhodnější místo do nové budovy, aby se nepřišlo o výhledy z oken na náměstí a na obec z důvodu zastavení výstavními skříněmi a navrhuji funkce – v přízemí ponechávám obřadní síň, navrhuji, infocentrum, toalety (pánské a dámské bezbariérové), v druhém podlaží navrhuji obecní knihovnu s přednáškovým prostorem, ve třetím podlaží obecní úřad. Ve východním křídle je navržena v přízemí funkce restaurace s venkovním posezením. Z východní odvrácené strany jsem navrhl parkoviště ve dvou podlažích, jsou zde navržena dvě bezbariérová stání. Zásobování restaurace je řešeno z přízemí přes krytou garáž. Dále se zde nachází recepce penzionu, která je zároveň pokladnou k lázním. Dále toalety – pánské, dámské a bezbariérové. V druhém podlaží se nachází vodoléčebné lázně, rozdělené na vodoléčbu a rehabilitaci. V posledním podlaží se nachází pokoje penzionu Žaltman, nacházejí se zde i dva bezbariérové pokoje s koupelnami.

Koncept památkové obnovy

V současnosti je objekt v neutěšeném stavu, velmi podmáčen. Jsou zde provedeny nevhodně, provizorně rozvody, pravděpodobně nevhodné cementové omítky nad soklem zdíva, zatéká do krovu atd. Tyto zásadní problémy však nejsou řešeny v této dokumentaci. Z hlediska vzhledu jsem se snažil ponechat objekt v původním dochovaném stylu první republiky - funkcionalismu. Ponechal jsem stejný barevný odstín fasády, odstranil jsem nepůvodní dělení v oknech.

Konstrukční řešení

Odstraňoval jsem příčky, v některých odůvodněných případech jsem zasahoval i do nosného zdíva. Nové příčky jsou řešeny ze stejného materiálu – cihel v prvním a druhém podlaží, ve třetím jsou příčky sádrokartonové, aby se zbytečně nezatěžoval dřevěný strop.

Užitná plocha:	683,6 m²
Zastavěná plocha:	618,4 m²
Předběžné náklady (6000 Kč/m³)	26,7 mil. Kč

SITUACE ŠIRŠÍCH VZTAHŮ

LEGENDA:

ŘEŠENÝ OBJEKT

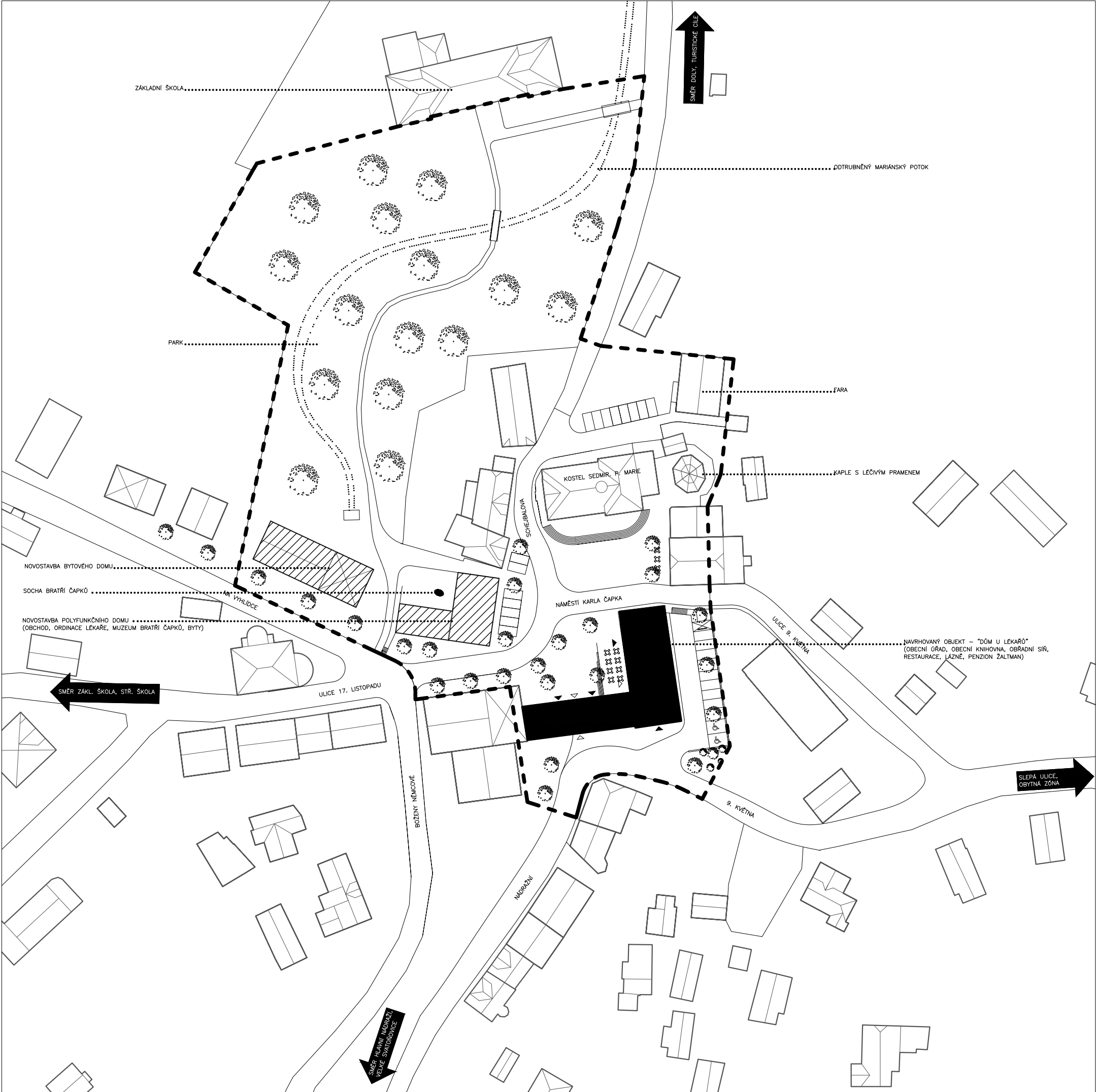
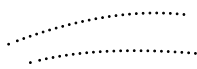
NÁVRH DOSTAVBY PROLUK

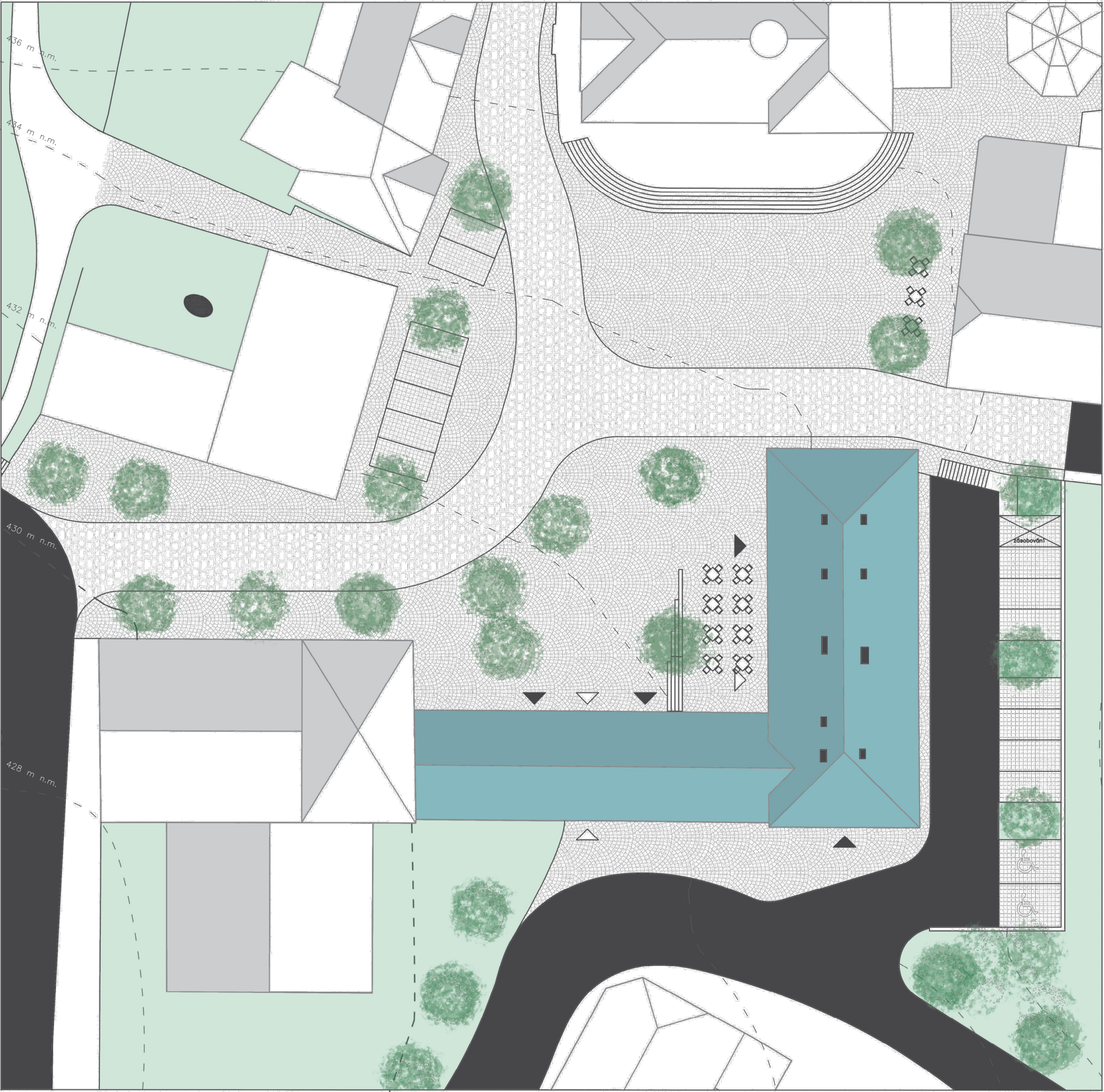
ZELEŇ

VODNÍ TOK

NOVÉ PARKOVACÍ STÁNÍ

HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

SITUACE MÍSTA STAVBY

LEGENDA:

ŘEŠENÝ OBJEKT

SOCHA BRATŘÍ ČAPKŮ

ZELEŇ

NOVÁ PARKOVACÍ STÁNÍ

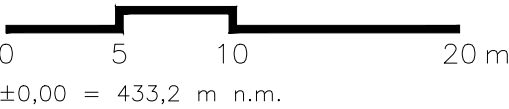
LEGENDA POVRCHŮ:

ASFALTOVÉ PLOCHY

ŽULOVÉ KOSTKY 10 x 10 cm

ČEDIČOVÁ DLAŽBA

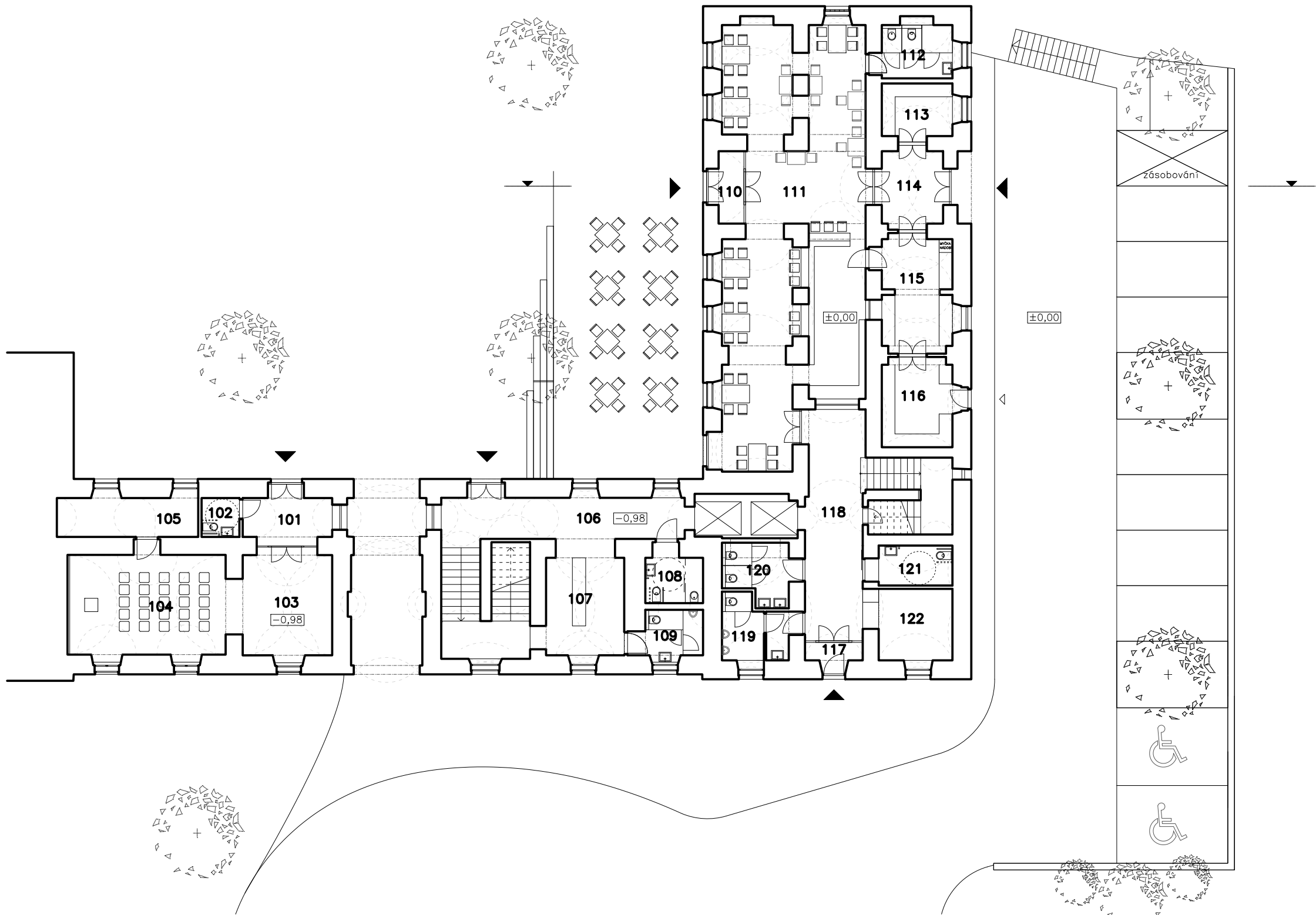
ZATRAVNĚNÉ PLOCHY

PROVOZNÍ SCHÉMA

PŮDORYS 1 NP

LEGENDA MÍSTNOSTÍ:

- OBŘADNÍ SÍN
- 101 ZÁDVEŘÍ
 - 102 BEZBARIÉROVÉ WC
 - 103 FOYER, VÝSTAVA FOTOGRAFIÍ
 - 104 OBŘADNÍ SÍN
 - 105 ZÁZEMÍ OBŘADNÍ SÍNĚ

- 7,1 m²
- 3,0 m²
- 18,2 m²
- 31,7 m²
- 16,2 m²

- INFOCENTRUM, VSTUP DO KNIHOVNY A OBECNÍHO ÚŘADU
- 106 VSTUPNÍ HALA
 - 107 INFOCENTRUM
 - 108 WC ŽENY BEZBARIÉROVÉ, ÚKLIDOVÁ MÍSTNOST
 - 109 WC MUŽI

- 20,3 m²
- 15,4 m²
- 5,3 m²
- 5,3 m²

- RESTAURACE
- 110 ZÁDVEŘÍ
 - 111 RESTAURACE, BAR
 - 112 ÚKLIDOVÁ MÍSTNOST, WC ZAMĚSTNANCŮ, PŘEVLEKÁRNA
 - 113 MALÝ SKLAD
 - 114 ZÁDVEŘÍ
 - 115 KUCHYŇ, PŘÍPRAVA MASA, MYTÍ NÁDOBÍ
 - 116 SKLAD, HRUBÁ PŘÍPRAVA ZELENINY

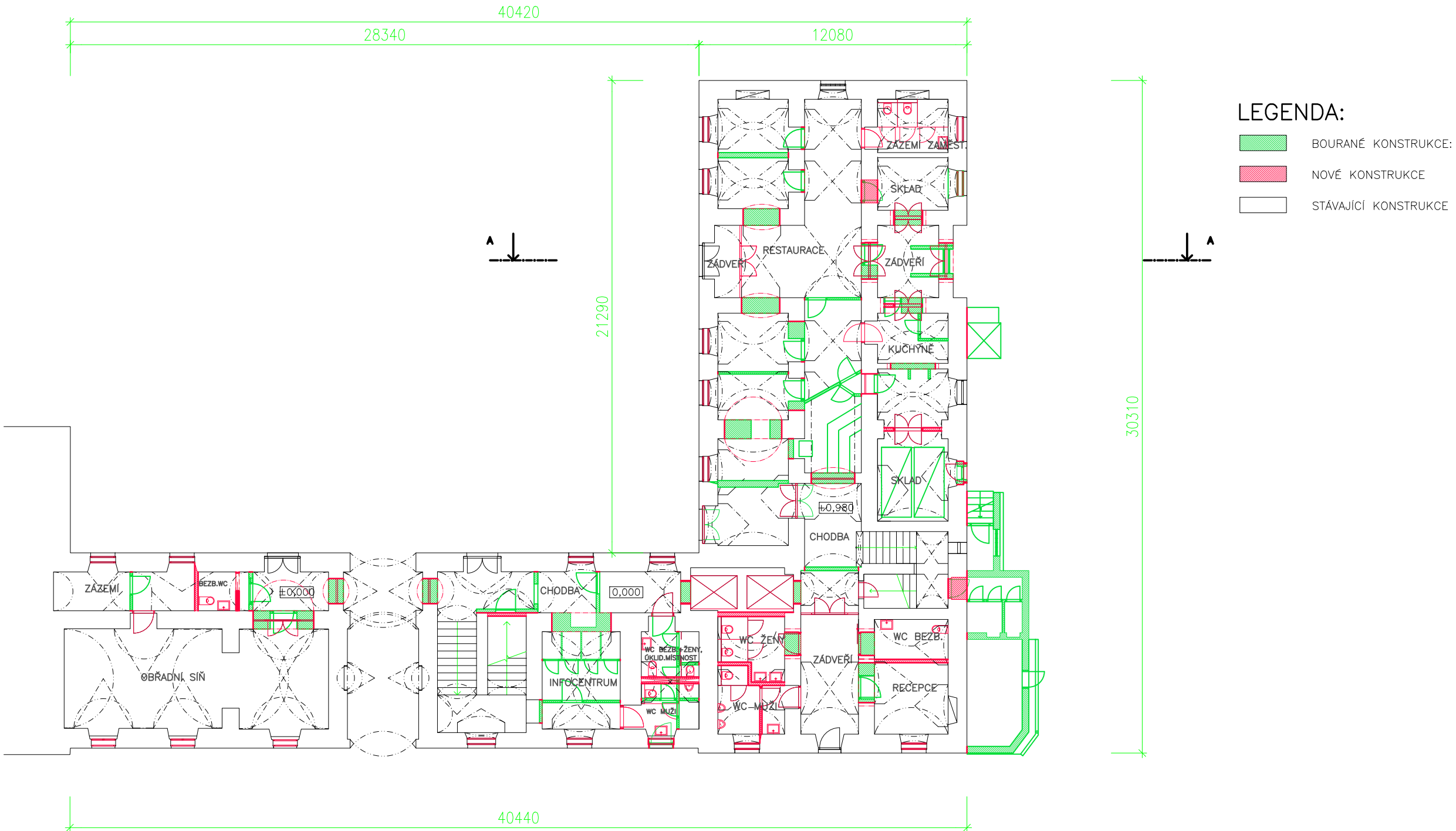
- 3,7 m²
- 104,4 m²
- 7,6 m²
- 7,5 m²
- 9,0 m²
- 15,3 m²
- 11,8 m²

- VODOLÉČEBNÉ LÁZNĚ A PENZION ŽÁLTMAN
- 117 ZÁDVEŘÍ
 - 118 VSTUPNÍ HALA
 - 119 WC ŽENY
 - 120 WC MUŽI
 - 121 WC BEZBARIÉROVÉ
 - 122 RECEPCE

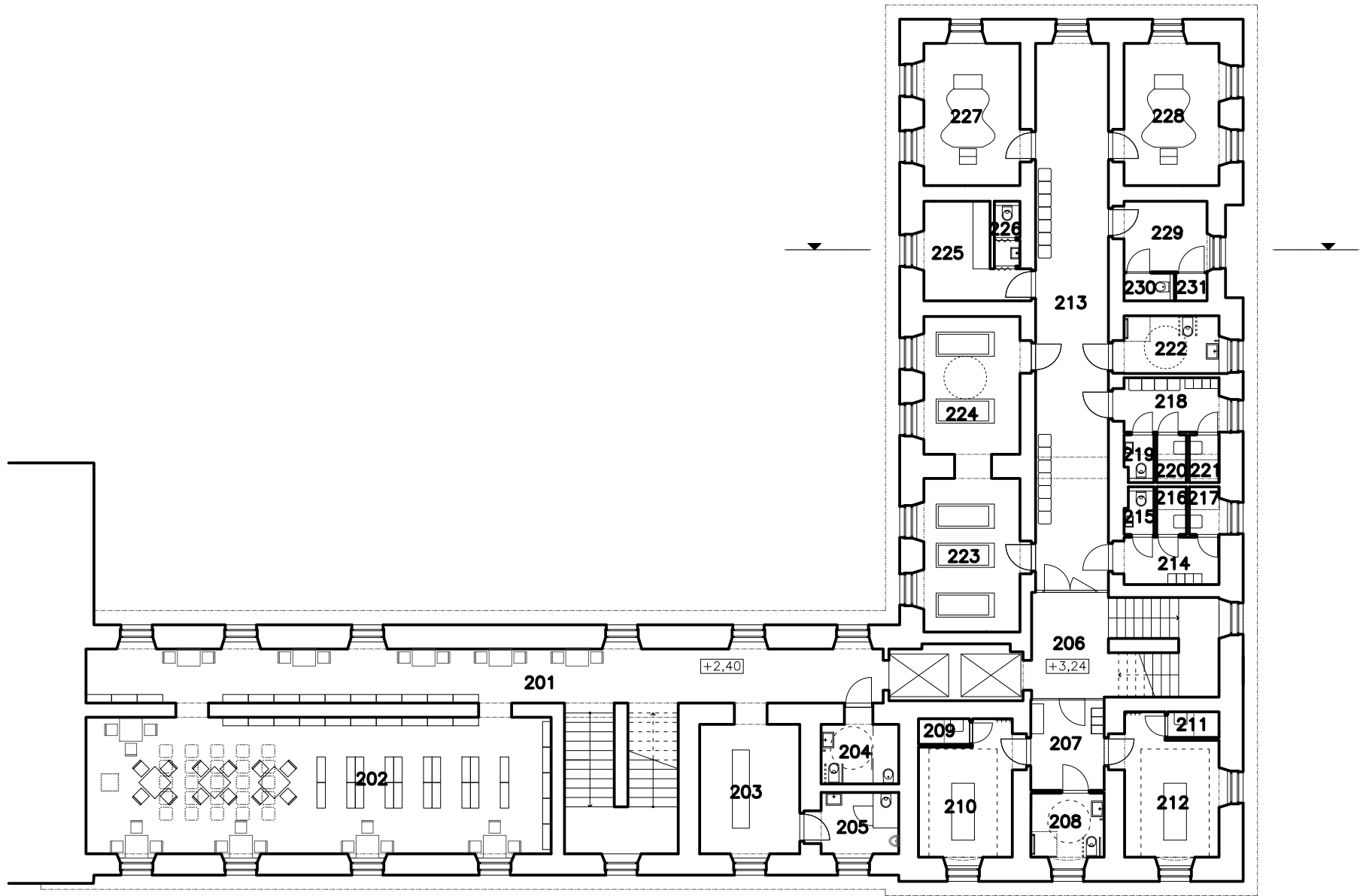
- 2,1 m²
- 25,3 m²
- 7,8 m²
- 7,5 m²
- 6,0 m²
- 10,7 m²

VÝKRES STAVEBNÍCH ZMĚN
PŮDORYS 1 NP

PŮDORYS 2 NP

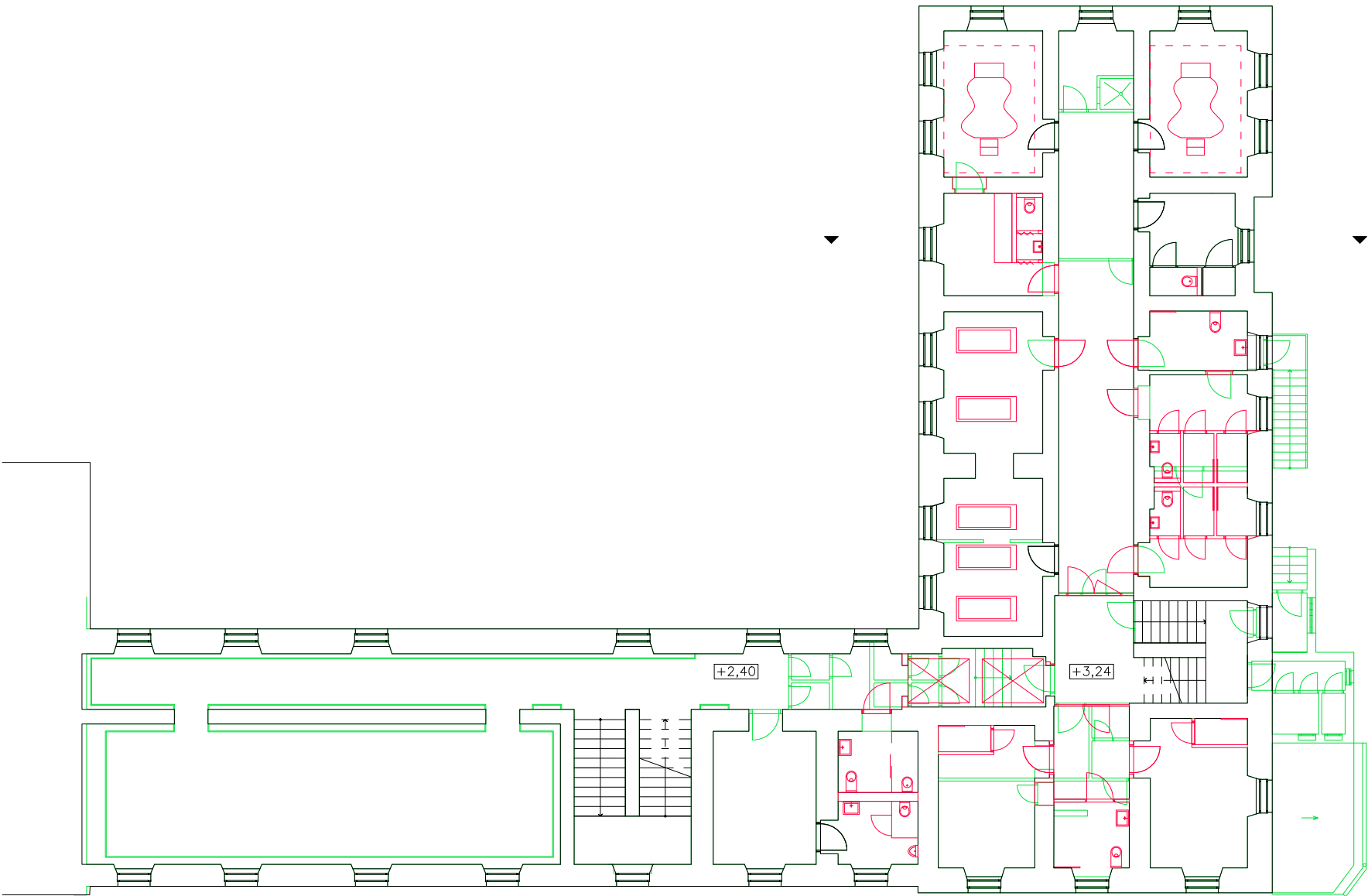

LEGENDA MÍSTNOSTÍ:

OBECNÍ KNIHOVNA			VODOLÉČEBNÉ LÁZNĚ			VODOLÉČEBNÉ PROCEDURY:					
201	PROSTOR KNIHOVNY	53,3 m ²	206	KOMUNIKAČNÍ PROSTOR	9,5 m ²	213	VSTUPNÍ PROSTOR, ODPOČÍVÁRNA	49,2 m ²	222	WC BEZBARIÉROVÉ S ASISTENCÍ, SPRCHA BEZBARIÉROVÁ	6,8 m ²
202	PROSTOR KNIHOVNY, PROSTOR PRO PŘEDNÁŠKY	78,5 m ²	REHABILITAČNÍ PROCEDURY:			214	PŘEDSÍŇ S ŠATNÍMI SKŘÍŇKAMI - MUŽI	5,6 m ²	223	BALNEOLOGICKÉ VANY 1	18,3 m ²
203	KARTOTÉKA, ŠATNA	16,0 m ²	207	ODPOČÍVÁRNA, ŠATNÍ SKŘÍŇKY	8,2 m ²	215	WC MUŽI	1,7 m ²	224	BALNEOLOGICKÉ VANY 2	16,4 m ²
204	WC ŽENY BEZBARIÉROVÉ, ÚKLIDOVÁ MÍSTNOST	5,7 m ²	208	BEZBARIÉROVÉ WC SE SPRCHOU	5,8 m ²	216	PŘEVLEKACÍ KABINA SE SPROCHOU - MUŽI 1	1,7 m ²	225	DENNÍ MÍSTNOST ZAMĚSTNANCŮ	9,9 m ²
205	WC MUŽI	5,9 m ²	209	PŘEVLEKÁRNA SE SPRCHOU	1,6 m ²	217	PŘEVLEKACÍ KABINA SE SPROCHOU - MUŽI 2	1,7 m ²	226	WC ZAMĚSTNANCŮ	2,0 m ²
			210	MASÁŽE	14,1 m ²	218	PŘEDSÍŇ S ŠATNÍMI SKŘÍŇKAMI - ŽENY	6,4 m ²	227	MOTÝLKOVÁ VANA - CVIČENÍ VE VODĚ 1	16,9 m ²
			211	PŘEVLEKÁRNA SE SPRCHOU	1,6 m ²	219	WC ŽENY	1,7 m ²	228	MOTÝLKOVÁ VANA - CVIČENÍ VE VODĚ 2	16,7 m ²
			212	MASÁŽE	15,1 m ²	220	PŘEVLEKACÍ KABINA SE SPROCHOU - ŽENY 1	1,7 m ²	229	SKLAD	7,2 m ²
						221	PŘEVLEKACÍ KABINA SE SPROCHOU - ŽENY 2	1,7 m ²	230	ÚKLIDOVÁ KOMORA	1,7 m ²
									231	ŠATNA ZAMĚSTNANCŮ	1,7 m ²

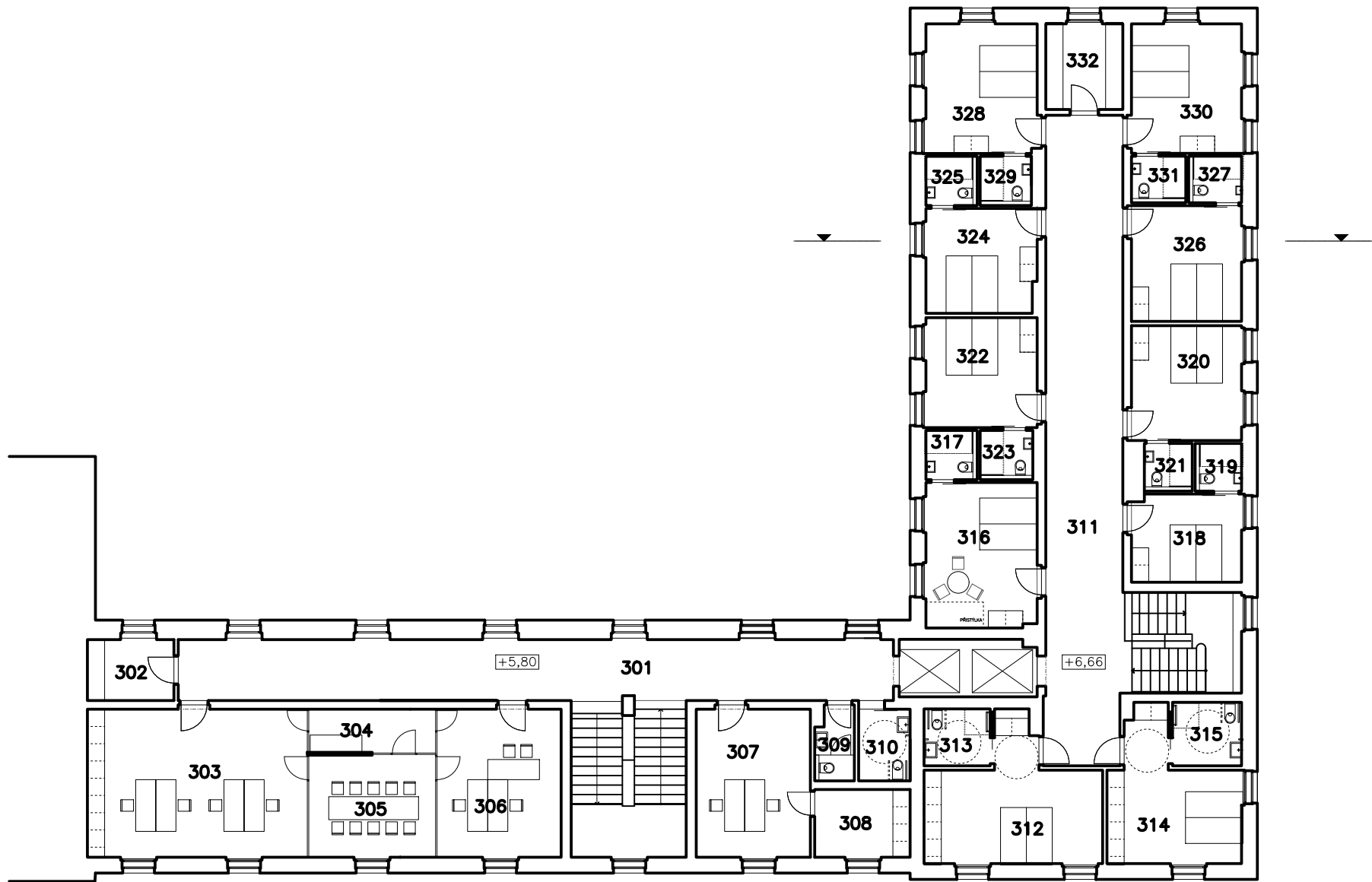
VÝKRES STAVEBNÍCH ZMĚN
PŮDORYS 2 NP

- LEGENDA:
- BOURANÉ KONSTRUKCE:
 - NOVÉ KONSTRUKCE
 - STÁVAJÍCÍ KONSTRUKCE

PŮDORYS 3 NP

LEGENDA MÍSTNOSTÍ:

OBECNÍ ÚŘAD

301	CHODBA
302	ARCHIV
303	KANCELÁŘ 1
304	ČAJOVÁ KUCHYŇ
305	ZASEDACÍ MÍSTNOST
306	KANCELÁŘ STAROSTY A SEKRETÁŘKY
307	KANCELÁŘ 2
308	ARCHIV
309	WC MUŽI
310	WC ŽENY BEZBARIÉROVÉ

52,7 m ²
6,4 m ²
39,4 m ²
6,7 m ²
15,8 m ²
22,2 m ²
20,4 m ²
7,8 m ²
3,3 m ²
4,5 m ²

PENZION ŽÁLTMAN

311	CHODBA
312	BEZBARIÉROVÝ POKOJ 1
313	HYGIENICKÉ ZÁZEMÍ BEZBARIÉROVÉ 1
314	BEZBARIÉROVÝ POKOJ 2
315	HYGIENICKÉ ZÁZEMÍ BEZBARIÉROVÉ 2
316	POKOJ 3
317	HYGIENICKÉ ZÁZEMÍ 3
318	POKOJ 4
319	HYGIENICKÉ ZÁZEMÍ 4
320	POKOJ 5
321	HYGIENICKÉ ZÁZEMÍ 5

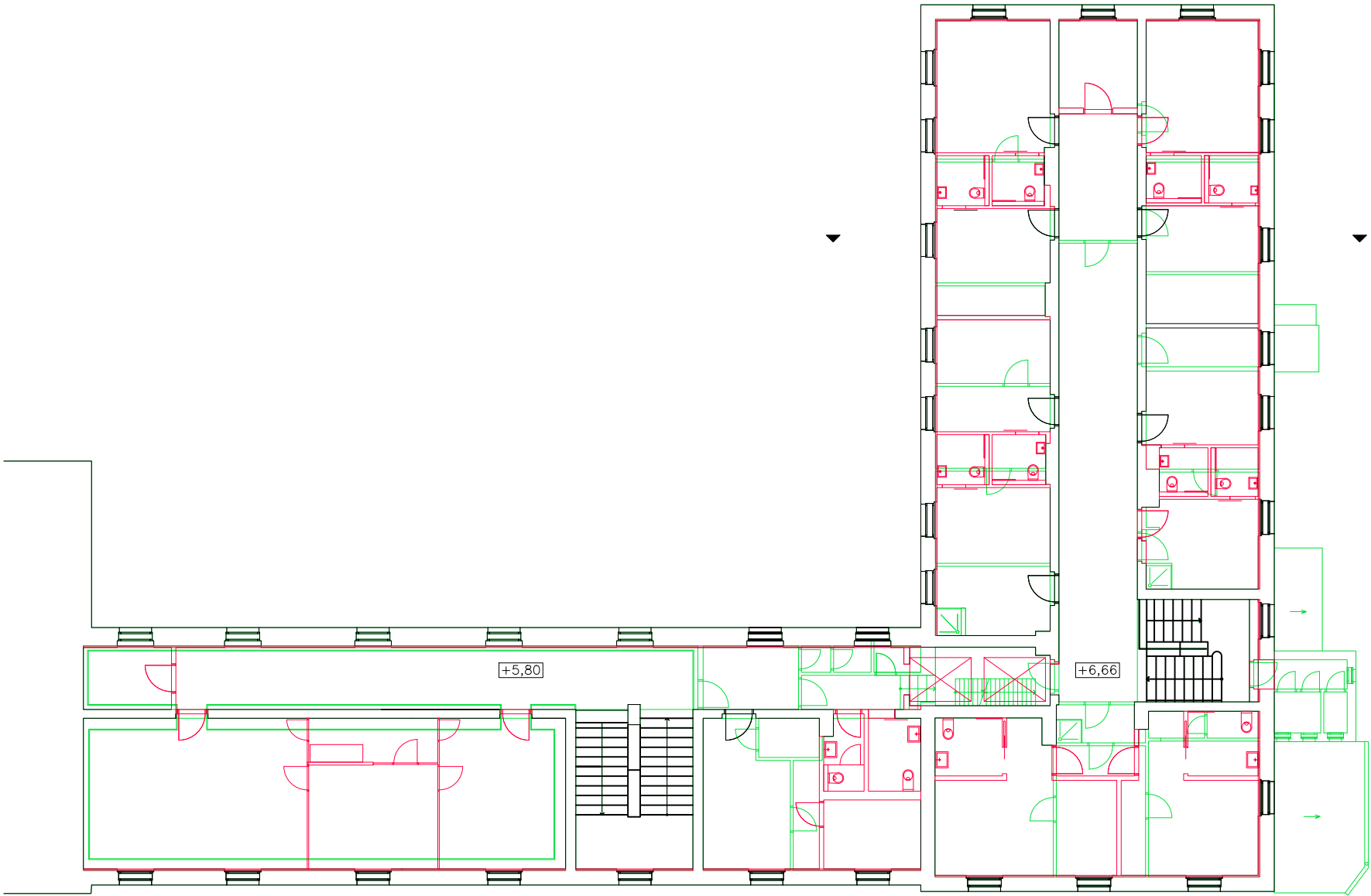
58,3 m ²
23,2 m ²
4,6 m ²
18,6 m ²
5,3 m ²
19,6 m ²
3,1 m ²
11,8 m ²
2,8 m ²
15,3 m ²
2,8 m ²

322	POKOJ 6
323	HYGIENICKÉ ZÁZEMÍ 6
324	POKOJ 7
325	HYGIENICKÉ ZÁZEMÍ 7
326	POKOJ 8
327	HYGIENICKÉ ZÁZEMÍ 8
328	POKOJ 9
329	HYGIENICKÉ ZÁZEMÍ 9
330	POKOJ 10
331	HYGIENICKÉ ZÁZEMÍ 10
332	ÚKLIDOVÁ MÍSTNOST, PRÁDELNA, SKLAD

14,8 m ²
3,1 m ²
14,1 m ²
3,1 m ²
15,4 m ²
3,0 m ²
17,5 m ²
3,1 m ²
17,3 m ²
3,1 m ²
8,0 m ²

VÝKRES STAVEBNÍCH ZMĚN
PŮDORYS 3 NP

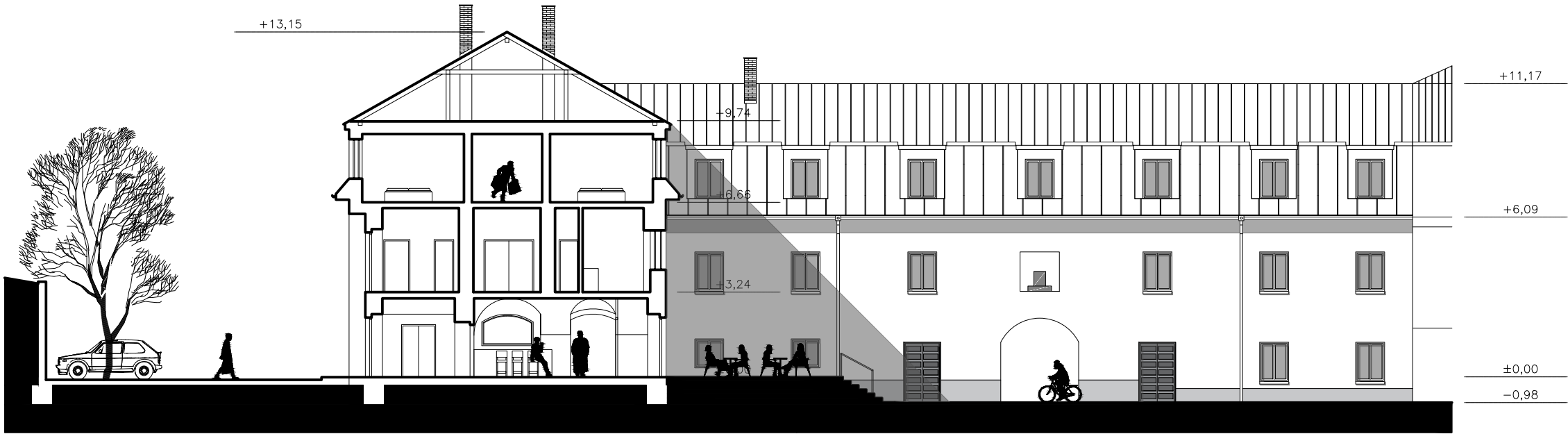

LEGENDA:

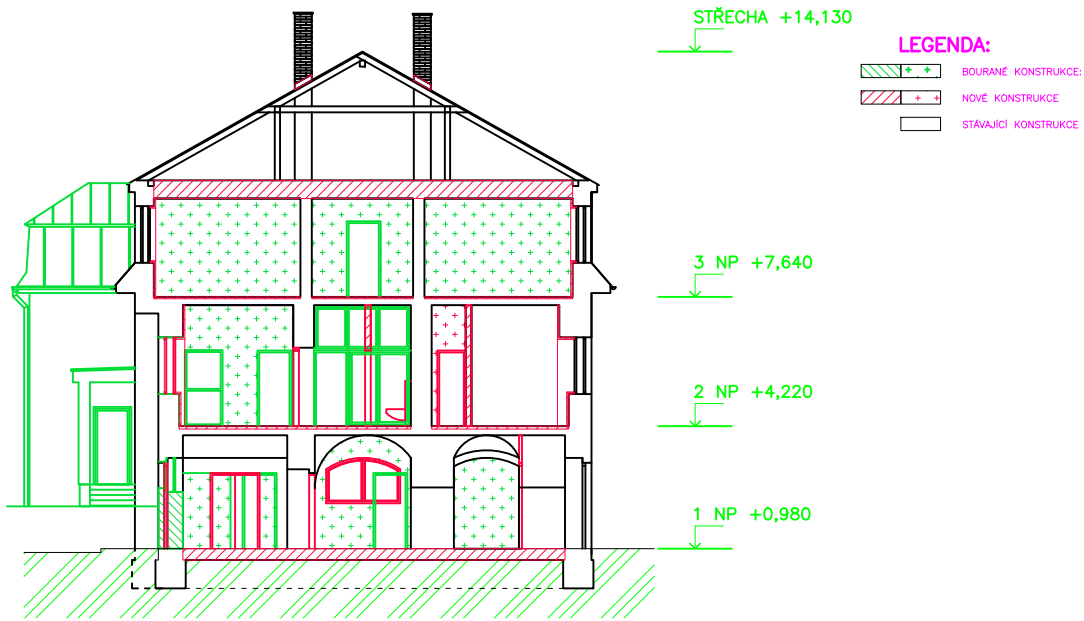
	BOURANÉ KONSTRUKCE:
	NOVÉ KONSTRUKCE
	STÁVAJÍCÍ KONSTRUKCE

ŘEZPOHLED

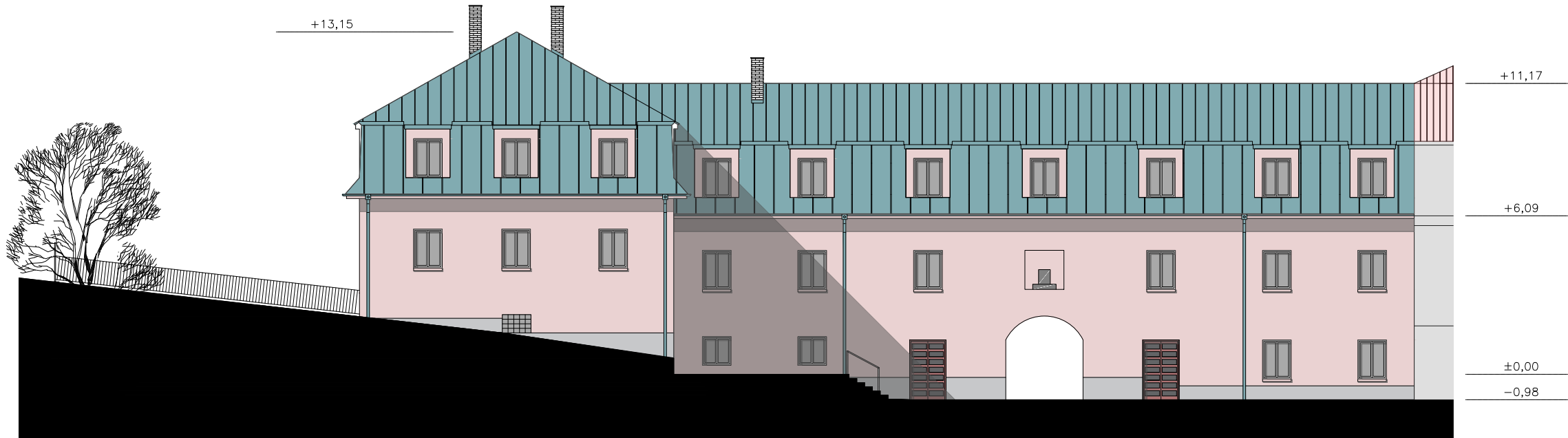

VÝKRES STAVEBNÍCH ZMĚN

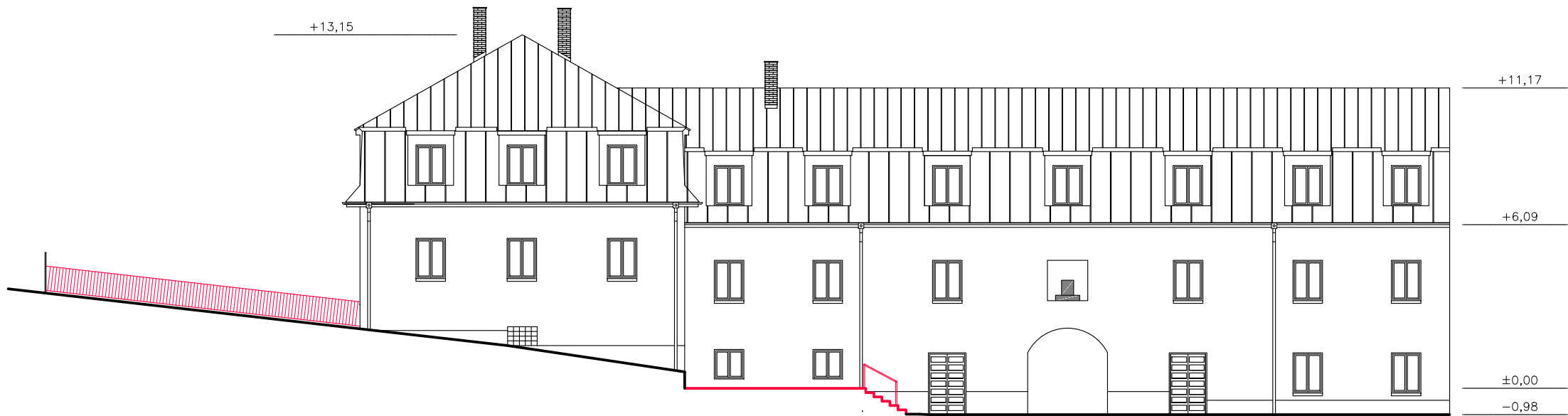

POHLED OD SEVERU

POHLED OD SEVERU

NOVÉ KONSTRUKCE

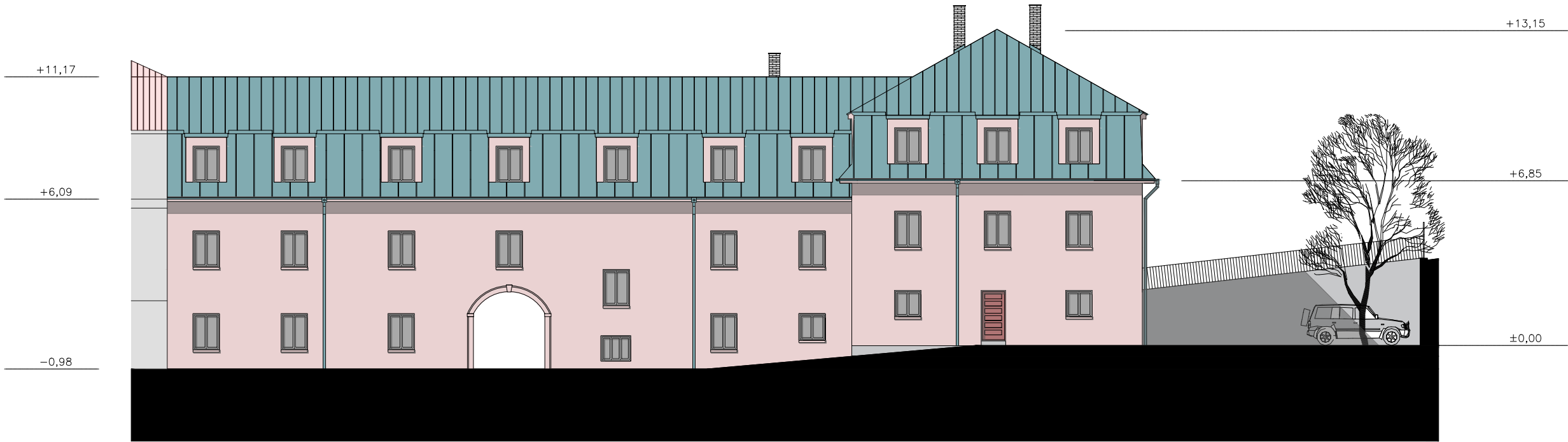
LEGENDA:

- NOVÉ KONSTRUKCE
- STÁVAJÍCÍ KONSTRUKCE

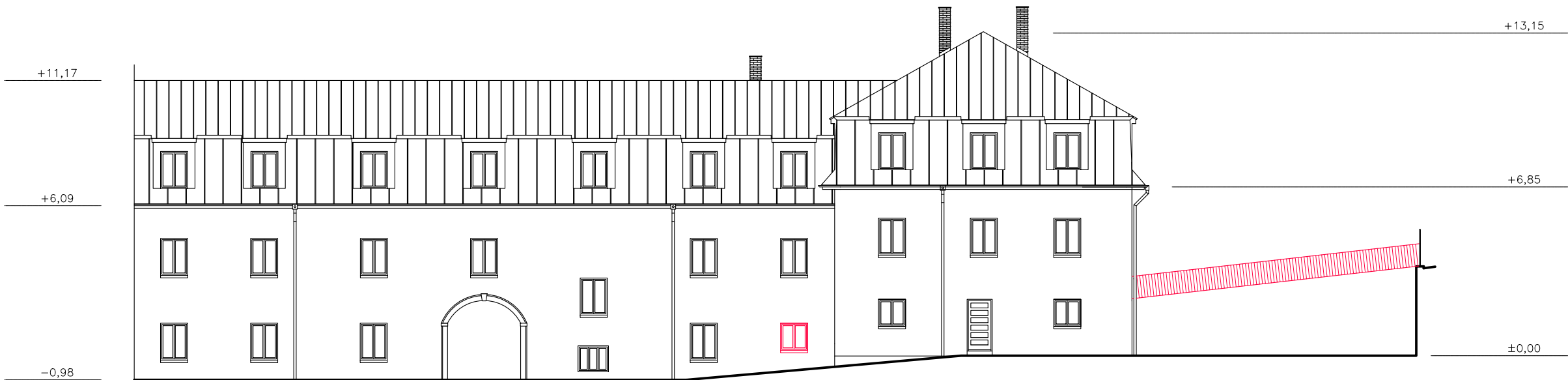

POHLED OD JIHU

POHLED OD JIHU

NOVÉ KONSTRUKCE

LEGENDA:

- NOVÉ KONSTRUKCE
- STÁVAJÍCÍ KONSTRUKCE

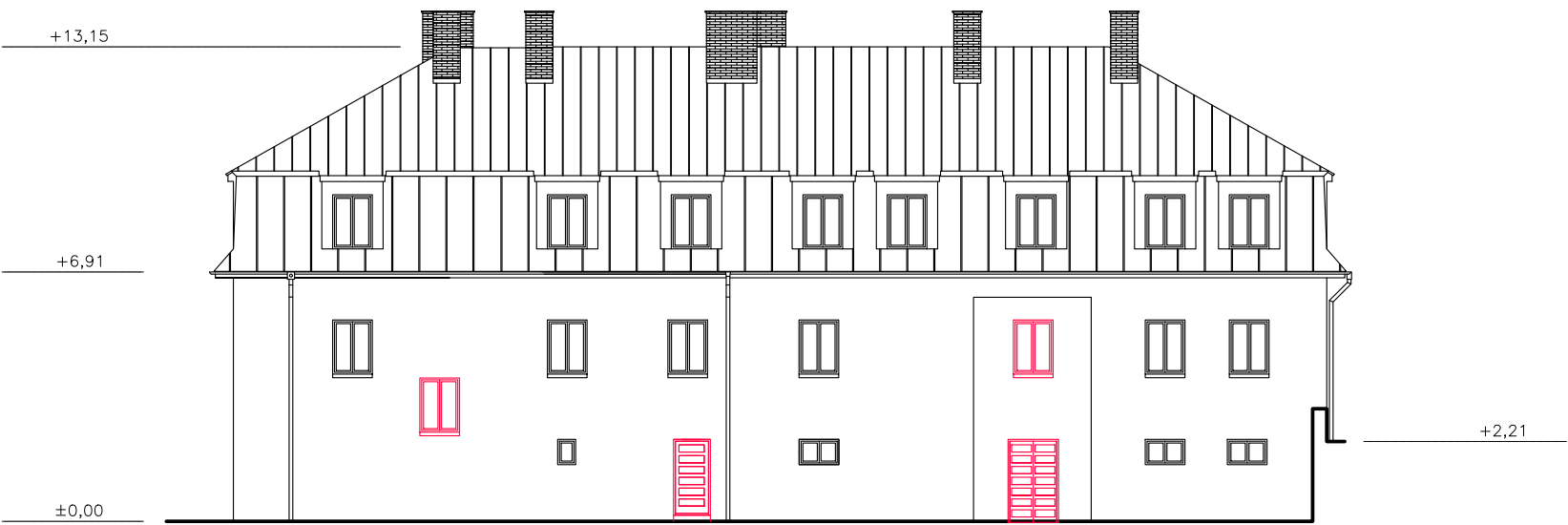

POHLED OD VÝCHODU

POHLED OD VÝCHODU

NOVÉ KONSTRUKCE

LEGENDA:

- NOVÉ KONSTRUKCE
- STÁVAJÍCÍ KONSTRUKCE

POHLED OD ZÁPADU

POHLED OD ZÁPADU

NOVÉ KONSTRUKCE

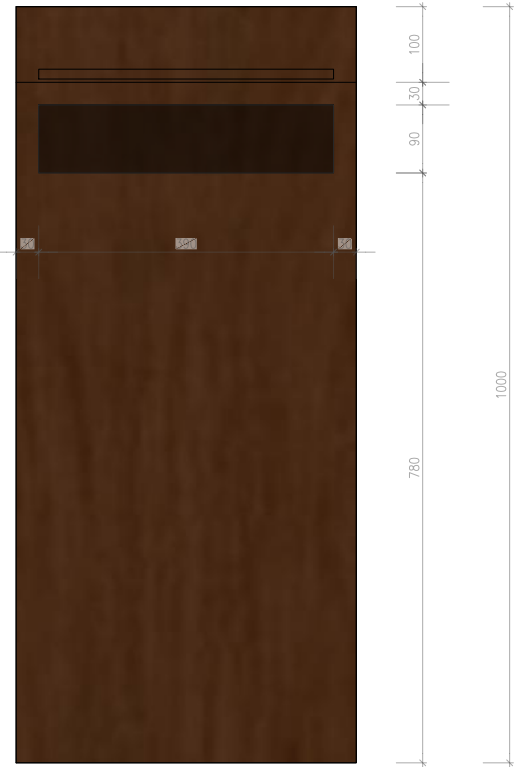
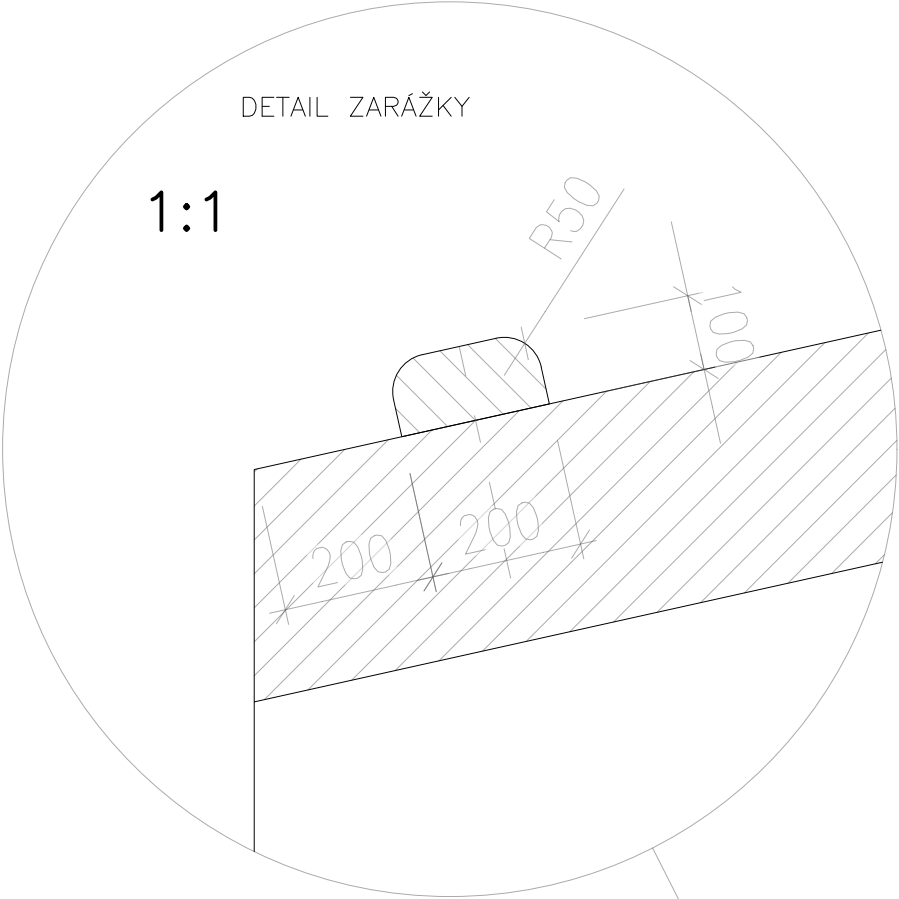
LEGENDA:

- NOVÉ KONSTRUKCE
- STÁVAJÍCÍ KONSTRUKCE

ARCHITEKTONICKÝ DETAIL PULT V OBŘADNÍ SÍNI

Tento pult slouží k odkládání textů při svatebních promluvách.
Je vyroben z lepených masivních desek dubového dřeva o tloušťce 30 mm.
Povrchovou ochranou tvoří tmavé mořidlo a přírodní olej.

1:10

PŮDORYS

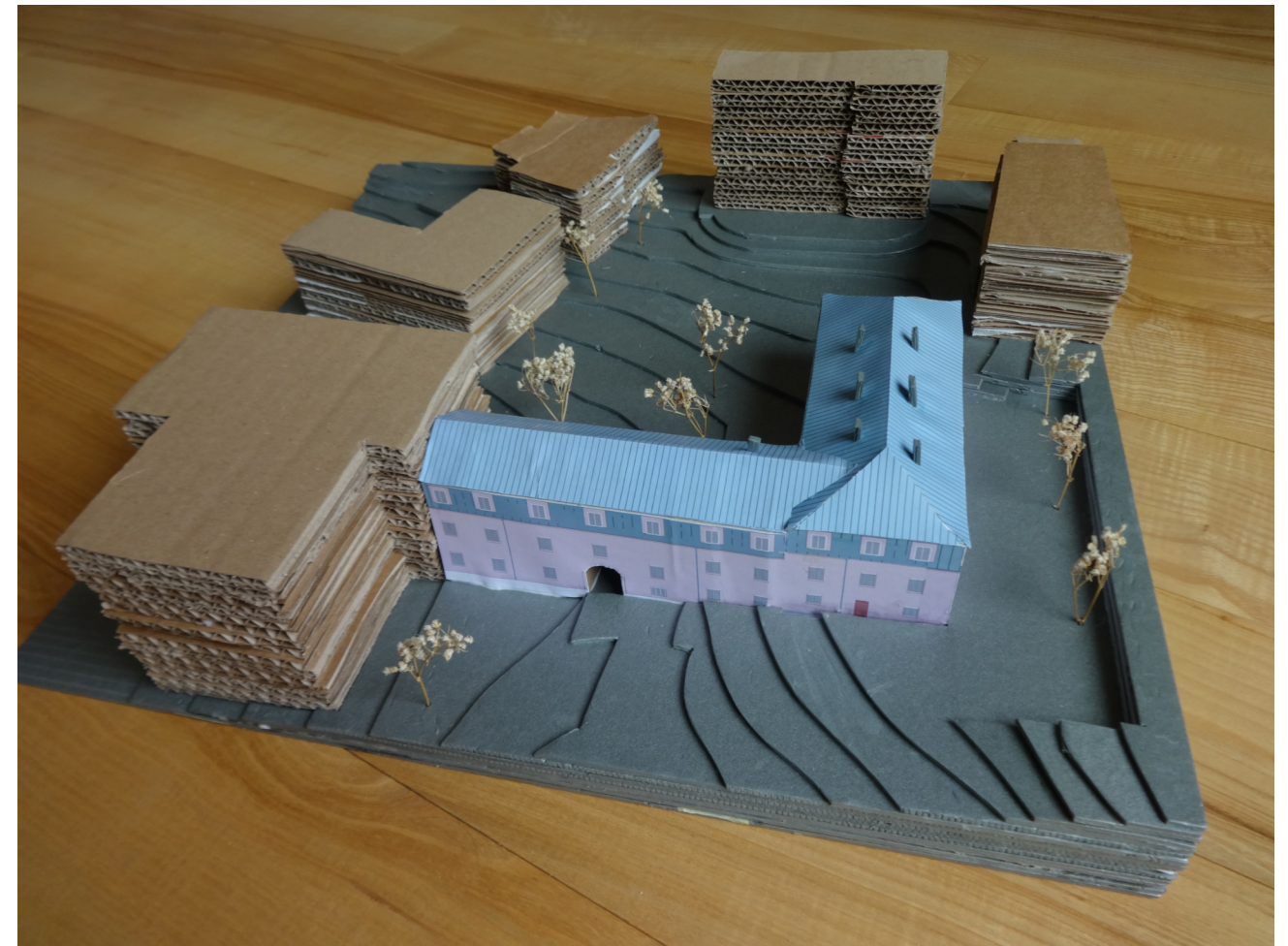
PŘEDNÍ POHLED

ŘEZ

VIZUALIZACE

FOTOGRAFIE MODELU

VIZUALIZACE

